

ĎÁBLÍK

Elektronický zpravodaj pro členy a přátele Cally • Číslo 199 • Vychází 22. července 2020

Milí čtenáři,

v závěru června se v Jaderné elektrárně Dukovany mělo uskutečnit setkání učitelů z širokého okolí elektrárny, se kterými ČEZ úzce spolupracuje při formování názoru studentů a dalších oslovených lidí. Na setkání zval mluvčí elektrárny s cílem vzniku „názorového uskupení nebo spolku“ pro „vyjádření podpory naší energetické soběstačnosti i podpory výroby čisté a bezemisní elektrické energie ze stávajících i nových zdrojů“. Jeho kolegyně takovouto chystanou „nezávislou“ skupinu „podporovatelů jaderné energetiky (nejen) z regionu“ nazvala pracovně poeticky „JARO pro Dukovany“, tedy „Jaderní rodiče pro Dukovany“.

Zda takové uskupení vzniklo nebo teprve vznikne, se jistě dozvíme. Bude pak ale dobré vědět, že nepůjde o spontánně založený spolek či aktivitu osobností, ale o další z nástrojů jaderného průmyslu, kterými ve svůj prospěch ovlivňuje veřejné mínění. Tak jako tu již působí lobbystické uskupení Energetické Třebíčsko, Jaderné regiony Česká republika a některá další.

Víra ve spasení českého hospodářství cestou jaderného štěpení v nových reaktorech je i tak ve veřejném prostoru silná. Co naopak chybí, jsou racionální argumenty, které by bylo možno ověřit, analýzy, jež by šlo oponovat, čísla, s nimiž by šlo souhlasit nebo je rozcupovat jako nepravdivá. Jenže fakta jsou tenkým ledem nejen současného ministra průmyslu Karla Havlíčka a vládního zmocněnce pro jádro Míla a proto se největší česká investice, která má potenciál citelně zatížit státní rozpočet i peněženky spotřebitelů elektřiny, chystá pokoutně s maximálním utajováním.

Závazky státu vůči společnosti ČEZ, která má reaktor stavět a provozovat, na roky dopředu definují přichystané smlouvy. Ty byly a stále jsou ve „vyhrazeném“ utajeném režimu, už je schválila vláda a budou podepsány. Po tlaku poslanců si je tito alespoň mohli prolistovat u předsedy Sněmovny. Spolu se smlouvami vláda odsouhlasila financování Dukovan formou bezúročných půjček státu v celkové výši 6,6 miliard eur, která má firmě ČEZ pokrýt maximálně sedmdesát procent investice. Další nástroj, který má umožnit nový reaktor postavit, tedy zákon o podpoře jaderné energetiky, podle něhož dostane ČEZ za veškerou elektřinu z nových Dukovan zvýhodněnou výkupní cenu, má být schválen v pondělí. Samozřejmě opět bez věrohodných ekonomických analýz budoucích dopadů.

Přijde patrně čas, kdy se budou hledat viníci dukovanského průšvihy a budou mezi nimi i opoziční demokratické strany působící ve Sněmovně, které se ve vládním jaderném výboru na přípravě spolupodílely. Jenže dluhy už budou nadělány. Mezitím nám neúprosně utíká čas, kdy bychom mohli transformovat naši energetiku ke skutečně čisté, bezpečné a ve výsledku i svobodnější.

Edvard Sequens

V OBSAHU TAKÉ NAJDETE

90 % přírodních katastrof spojeno se změnou klimatu	str. 2-4
Pískovny hostí ohrožené druhy, musíme však o ně pečovat	str. 10-11
Pozvánky na akce	str. 21-24

Vládní podklady ukazují, že reaktor v Dukovanech bude dražší, než tvrdí ministr průmyslu Havlíček

Podle vládních podkladů, podle kterých vláda rozhodla o modelu financování nového jaderného reaktoru v Dukovanech, má stavba přijít na nejméně 230 miliard korun. Tedy výrazně více, než doposud opakovaně uváděl ministr Karel Havlíček, tedy 140-160 miliard korun. Kromě v této chvíli „návrtné finanční výpomoci“, kterou Babišova vláda hodlá poskytnout na stavbu firmě ČEZ, připravilo Ministerstvo průmyslu návrh zákona, kterým má poskytnout garantovanou výkupní cenu elektřiny z nového bloku na nejméně 30 let. Tu zaplatí české domácnosti a firmy v ceně za elektřinu. ČEZ má navíc právo předat celý projekt státu v okamžiku, kdyby se některé parametry dohodnuté ve smlouvách mezi vládou a firmou ČEZ změnily. Konkrétní podmínky, kterými nás vláda zaváže, se dozvíme až po dnešním podepsání smluv, které byly doposud také drženy v utajení.

Vládní materiál k modelu financování nového jaderného zdroje v lokalitě Dukovany uvádí, že státní finanční výpomoc – půjčka firmě ČEZ, která má činit maximálně 70 % celkových investičních nákladů atomového reaktoru, má do konce roku 2037 narůst až na 6,58 mld. eur. To při použitém kurzu [24,6 Kč/eur] činí cca 162 mld. Kč. Celkové investiční náklady (včetně 30 % financovaných ČEZ z vlastních prostředků) pak

vycházejí na 231 mld. Kč. Odhad ministerstva průmyslu je ovšem velmi optimistický. Při porovnání s pokročilými projekty v Evropě a ve Spojených státech vycházejí náklady na blok s výkonem 1200 MW na částku přes 230 miliard korun i v teoretickém případě, že by byl postaven za jednu noc a finanční náklady se tím pádem podařilo eliminovat.

Zásadním problémem celé urychlené přípravy stavby v Dukovanech jsou chybějící věrohodné ekonomické analýzy, které by ukázaly na skutečné náklady, které by měli zaplatit jak spotřebitelé elektřiny, tak i daňoví poplatníci. Základem by ale především měla být nová státní energetická koncepce, která by nezbytnost tak vysokých investic a nemožnost levnějších, bezpečnějších a čistějších alternativ doložila.

Edvard Sequens

90 % přírodních katastrof bylo za posledních 20 let spojeno se změnou klimatu a extrémním počasím

Klimatická koalice uspořádala společně s organizacemi Člověk v tísní, Charita ČR a České fórum pro rozvojovou spolupráci (FoRS) tiskový seminář, na němž upozornila na souvislosti humanitárních dopadů extrémního počasí s emisemi skleníkových plynů, na jejichž vypouštění se Česko podílí již od počátku průmyslové revoluce.

„Dopady změny klimatu zasahují už dnes do každodenního života lidí naší planety, aniž si to vždy uvědomujeme. Navíc stojíme před rizikem, že další změny můžou probíhat nelineárně, tedy třeba exponenciálně nebo skokově. A hlavně, hrozí, že při pokračujícím zvyšování teploty některé oblasti

přesáhnou nevratný bod zlomu, kdy už nebude cesty zpátky k podobě klimatu, jaký jsme znali v minulosti - například arktické oblasti nebo korálové útesy” varuje Michal Žák, meteorolog z MFF UK.

V posledních letech svět zakouší dopady měnícího se klimatu, o nichž jsme se ještě donedávna domnívali, že nastanou o desítky let později. Sucho a povodně, které zažíváme v Česku, jsou přitom jen špičkou ledovce toho, s čím se potýkají obyvatelé jiných částí světa, zejména globálního Jihu, kde jsou sucha, povodně i tropické bouře ještě mnohem dramatičtější. Letos navíc lidé v některých zemích extrémnímu počasí čelí za současného průběhu pandemie COVID-19, rovněž související s expanzivním zacházením naší civilizace s přírodními zdroji.

Na místech postižených dopady klimatické krize stále častěji musí pomáhat rozvojové a humanitární organizace, včetně těch českých. *„Při naší práci se často setkáváme s ničivými následky extrémního počasí, ať už se jedná o povodně, tropické cyklóny nebo rozsáhlá sucha. Tyto katastrofy za posledních dvacet let zasáhly přes 4,5 miliardy lidí a dalších 1,3 milionu lidí kvůli nim zemřelo. Velká část zemí, které byly zasaženy, patří mezi ty nejchudší státy,“* vysvětluje vedoucí humanitárních programů Člověka v tísni Marek Štys.

Zvyšující se frekvence i závažnost humanitárních dopadů extrémního počasí jsou apelem na to, aby se Česko efektivněji zapojilo také do řešení příčin klimatické krize a mimo jiné naplňovalo své závazky vyplývající z Pařížské dohody. K těm kromě snižování vlastních emisí patří také finanční podpora udržitelného rozvoje a řešení dopadů změny klimatu v méně rozvinutých zemích.

„Klimatické změny často nejvíce dopadají na ty nejzranitelnější skupiny obyvatel, a to jak v Česku, tak v zemích rozvojového světa. Mnohdy mají také dlouhodobé společenské dopady, jako je překotná urbanizace, migrace nebo ztráta tradičních zdrojů obživy. S přibývajícím četností extrémního počasí je jasné, že je nutné řešit nejen následky klimatických změn, ale i jejich příčiny. V praxi to znamená strategické alokování prostředků na udržitelný rozvoj, osvětu a snižování emisí,“ říká Kateřina Velíšková z Humanitární a rozvojové sekce Charity Česká republika.

Země, které jsou měnícím se klimatem postiženy nejvíce, zároveň ke vzniku klimatické krize přispěly nejméně. Kromě podpory humanitárních a rozvojových organizací, které lidem v těchto zemích pomáhají vyrovnat se s dopady extrémního počasí a adaptovat se na ně, jsou tyto země také závislé na finanční pomoci bohatších států kvůli nízkému HDP.

Pro státy, které podepsaly Pařížskou dohodu, vyplývá závazek finančně přispívat do Zeleného klimatického fondu, který slouží na financování schopnosti rozvojových zemí se na změny klimatu nejen adaptovat, ale především ve svém rozvoji přeskočit fázi neudržitelného rozvoje závislého na fosilních palivech, kterou prošel bohatý sever včetně Česka. Svůj rozvoj by tak již od začátku mohly vést udržitelnou cestou. Zároveň však Česko musí být také rychlejší a více ambiciózní při snižování svých vlastních emisí. Humanitární dopady extrémního počasí představené na semináři jasně ukazují, že bez systémového a efektivního řešení příčin klimatické krize se situace bude čím dál tím víc zhoršovat nejen ve světě, ale i u nás. Pro Česko, které je se svými 12,5 tunami oxidu uhličitého na osobu jedním z největších znečišťovatelů v EU, tak vyplývá jasná morální odpovědnost stát se leaderem v úsilí dosáhnout co nejdříve klimatické neutrality.

„Objem klimatických financí poskytnutých Českou republikou rozvojovým zemím odpovídá zhruba 0,004 % HDP, zatímco ve vyspělých zemích dosahuje tato částka v průměru 0,042 %. Do Zeleného klimatického fondu, který je hlavním nástrojem finanční pomoci rozvojovým zemím pro zvládání dopadů změn klimatu a snižování emisí přispívá ČR jednu z nejnižších částek - v přepočtu 0,5 USD na osobu a rok. Od loňského roku, kdy započal formální proces doplňování Zeleného klimatického fondu, ČR jako jedna z posledních zemí doposud nepřispěla slibovanou jednorázovou částkou 50 milionů Kč,“ říká Barbora Chmelová, Policy Officer z FoRS, a dodává:

„Tato skutečnost tak potvrzuje nepříjemný fakt, že objem klimatických prostředků od roku 2016 klesá, a to i přesto, že poskytování klimatické finanční podpory pro rozvojové země patří mezi závazky, k nimž se Česká republika zavázala ratifikací Pařížské dohody. Česká republika tak svou spoluzodpovědnost za dopady změn klimatu silně zanedbává.“

Podle Michaely Pixové z Klimatické koalice poukazují malé ambice Česka ve snižování vlastních emisí i neochota přispívat do Zeleného klimatického fondu spíše na snahu vyvléknout se z vlastní zodpovědnosti. „Od některých členů vlády slyšíme, že české emise jsou jen kapkou v moři, a že nemá smysl se víc snažit o jejich snižování pokud rozvojový svět také nedělá dost. Náš současný ekonomický rozvoj přitom stojí na dvou stoletích spalování uhlí. Máme tak vůči zbytku světa nejen ohromný náskok, ale také obrovský dluh. V souvislosti s cílem EU stát se do roku 2050 klimaticky neutrální se také premiér Andrej Babiš nechal slyšet, že by větší smysl dávalo směřovat zelené investice do modernizace méně efektivní a více znečišťující energetiky v rozvojovém světě, zatímco evropská energetika se prý nemusí tak překotně měnit. Zároveň však Česko rozvojovým zemím odmítá na jejich transformaci přispívat. Je nutné tento přístup co nejrychleji změnit a začít se chovat nejen jako vyspělá, ale také dospělá země se smyslem pro spravedlnost. Jinak svět čeká opravdu krutá a nebezpečná budoucnost,“ vysvětluje Michaela Pixová.

Tisková zpráva Klimatické koalice, Člověka v tísní, Charity ČR a FoRS - Českého fóra pro rozvojovou spolupráci

Občané chystají žalobu na vládu ČR za to, že neřeší klimatickou krizi

Občané sdružení ve spolku Klimatická žaloba ČR veřejně představili svůj záměr zažalovat stát za jeho nečinnost v reakci na klimatickou krizi. Mezi členy spolku, který vznikl na podzim loňského roku, patří lékaři,

právníci, zemědělci, programátoři, vědci a mnoho dalších lidí s různým profesním zaměřením, kteří se cítí být nedostatečným úsilím státních institucí v boji s klimatickou krizí poškozeni. Ve spolku je i mnoho mladých lidí, kteří nedostatečnou snahu vlády ČR zabývat se problémem vnímají jako hrozbu pro svou budoucnost a právo na příznivé životní prostředí vyplývající z Ústavy. Z nedostatku jiných účinných způsobů nápravy se svých práv rozhodli společně domáhat soudní cestou. Členství ve spolku je otevřeno všem, kteří se dopadů klimatické krize obávají. Kromě toho byla oficiálně spuštěna také

crowdfundingová kampaň, která slouží k financování právních úkonů spojených se žalobou.

Proč spolek žaluje Českou republiku

“Česká republika má stále jedny z nejvyšších emisí skleníkových plynů na obyvatele v EU a opatření podnikaná vládou nejsou v souladu s cíli Pařížské dohody. Emise skleníkových plynů v ČR se v posledních několika letech dokonce mírně zvýšily. Je potřeba výrazně zvýšit ambice v oblasti snižování emisí a zavést opatření, která zajistí potřebné tempo transformace hospodářství na klimaticky neutrální. Vláda však potřebné kroky nečiní a tím porušuje nejen mezinárodní dohody, ale i Ústavou daná práva českých občanů,” uvádí Jakub Zamoužil, člen rady spolku.

Spolek připravuje žalobu k podání na soud letos na podzim. Česko se tak brzy stane jednou z dalších evropských zemí, kde již soudní řízení proti státní klimatické politice probíhají. O francouzská žalobě, známé jako “Aféra století”, mají soudy rozhodnout v nejbližších měsících. Tamní kampaň, spojená s peticí za přijetí přísnějších emisních opatření, je se dvěma miliony podpisů nejúspěšnější podpisovou akcí ve francouzské historii. Soudní řízení probíhají momentálně také v Rakousku, Německu a Švýcarsku. Minulý rok slavila úspěch klimatická žaloba v Nizozemsku. Po sedmi letech soudního procesu soud určil, že stát musí do konce roku 2020 snížit emise skleníkových plynů o 25 procent oproti roku 1990. “Změna klimatu ohrožuje životy, pohodu a životní podmínky mnoha lidí po celém světě, včetně Holarů. Tyto projevy můžeme pozorovat už dnes,” napsal předseda holandského Nejvyššího soudu v citovaném rozhodnutí.

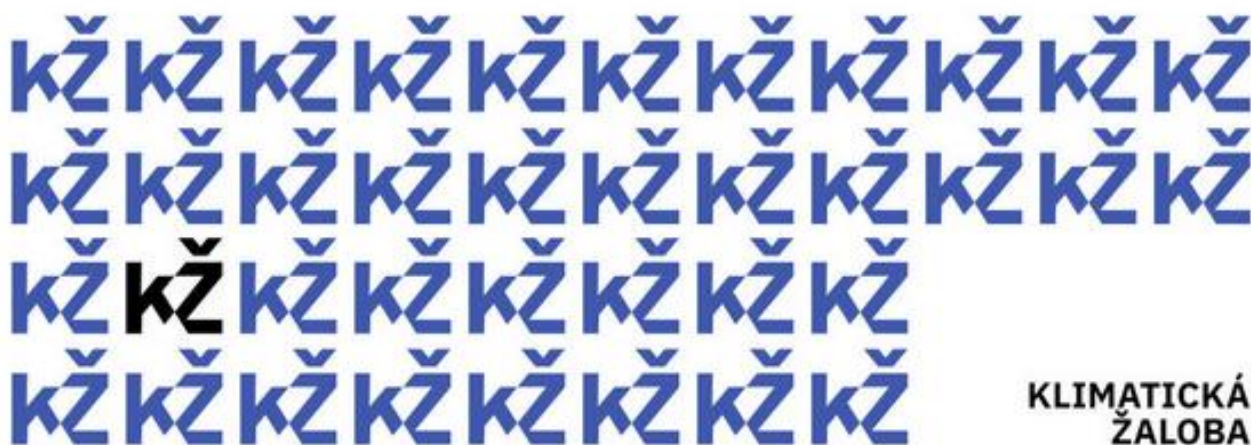
“Rozhodnutí nizozemského nejvyššího soudu je zásadním průlomem pro klimatické právo všude na světě. Je důkazem, že soudní síně jsou stále důležitějším místem pro řešení klimatické krize. Státy totiž mají v rukou nejúčinnější nástroje pro boj s klimatickou změnou a za svou nedostatečnou činnost by měly nést odpovědnost.” uvedl člen rady spolku, právník Martin Madej.

Spolek založený českými občany budou před soudem zastupovat právníci z advokátní kanceláře Frank Bold Advokáti, kteří mají bohaté zkušenosti a ve svém portfoliu mnoho úspěšných případů v oblasti energetiky, veřejného práva, či strategických případů v oblasti ochrany životního prostředí. Právě k zaplacení jejich práce mají kromě příspěvků od členů spolku sloužit také finance vybrané od veřejnosti formou crowdfundingu na platformě darujme.cz.

“Věříme, že touto cestou pohneme státní orgány k tomu, aby začaly brát klimatickou krizi už konečně vážně a vyzýváme všechny, kdo nám v tom chtějí pomoci, ať se připojí, přispějí nebo nás jinak podpoří. Děkujeme,” říká Veronika Zemanová, studentka a členka spolku.

Podrobnosti na www.klimazaloba.cz.

Tisková zpráva spolku Klimatická žaloba

2040: třetina elektřiny z větru

Větrné elektrárny by mohly pokrýt i celou spotřebu elektřiny ČR, a to po zohlednění reálných větrných podmínek i hlavních objektivních omezení, jako je například vyloučení výstavby ve zvláště chráněných územích (z hlediska ochrany přírody a krajiny) či respektování přísných hlukových limitů, které vylučují výstavbu v osídlených územích a jejich blízkosti. S ohledem na další požadavky ochrany přírody a nejrůznější jiná omezení technického, ekonomického i společenského rázu lze však očekávat, že skutečná realizace větrných elektráren bude nižší a v roce 2040 budou zajišťovat ročně mezi 6 a 19 terawatthodinami elektřiny. Tedy asi 10 až 31 % současné spotřeby. To jsou hlavní závěry dnes zveřejněné [studie připravené Ústavem fyziky atmosféry Akademie věd ČR](#)

„Podmínky pro větrné elektrárny máme velmi podobné jako jsou v jižní polovině Německa, když porovnáme větrnost i charakter krajiny. Přesto u nás nevyužíváme větrné elektrárny ani z desetiny jako tam,“ řekl David Hanslian z Ústavu fyziky atmosféry Akademie věd ČR, který studii zpracoval.

Větrné hobby alias nepodpora ze strany státu

Kolik to nakonec bude, závisí především na přístupu státu. *„Největší překážkou rozvoje větrné energetiky v Česku je její nepodpora ze strany státu. Obnovitelné zdroje jsou stále považovány za jakýsi doplněk, hobby, jehož rozvoj po nás chce Brusel. To je zásadní nepochopení, vítr a slunce dnes vyrábějí nejlevnější elektřinu ze všech nově budovaných zdrojů. Jsou naše domácí, proto je chceme,“* řekl Michal Janeček, předseda České společnosti pro větrnou energii (ČSVE), která sdružuje provozovatele větrných elektráren.

Podle zkušeností firem, které větrné elektrárny připravují, se negativní přístup ministerstev promítá do rozhodování na všech nižších úrovních: některé krajské úřady v rámci svých Zásad územního rozvoje větrnou energetiku prakticky vyloučily. Úředníkům na městských úřadech, kteří zodpovídají za vydávání povolení k výstavbě, zase chybí podpora a tak se bojí přistupovat k oboru pozitivně a procesy často natahují a zbytečně komplikují.

„Je to začarovaný kruh: premiér nebo ministr řekne, že tu moc nefouká, hejtmanství je paušálně na svém území odmítne a starostové, kteří jinak nejsou zpravidla proti, nemají zájem o konflikt. Úředník se bojí vydat kladné rozhodnutí, ale protože nemá objektivní důvod proces ukončit, tak ho všemožně natahuje,“ řekla Michaela Lužová z firmy W.E.B, která v Česku projekty větrných elektráren spolu s kolegy už 18 let připravuje a několik větrných elektráren i provozuje. *„Z praxe víme, že větrné podmínky máme i v Česku slušné, opakovaně nám to potvrzují i výpočty akademiků,“* dodala Lužová.

Sázka na jednu kartu se může vymstít

„Větrné elektrárny jsou jakýsi symbol moderních obnovitelných zdrojů – jsou nejviditelnější a spolu s fotovoltaikou mají skoro všude na světě obrovský potenciál. U nás je ale stále podceňujeme. Stát by měl domácí obnovitelné zdroje považovat za svou hlavní prioritu a jejich budoucímu rozvoji věnovat hlavní úsilí. Nyní mám pocit, že kvůli všemožné podpoře jádra na to nemá energii,“ dodává Štěpán Chalupa, předseda Komory obnovitelných zdrojů energie.

Argument o zdražování elektřiny díky obnovitelným zdrojům dávno neplatí. Jednak jsou už vůbec tím nejlevnějším zdrojem elektřiny ze všech a jednak náklady na podporu jejich rozvoje nemůžou mít ze zákona na cenu elektřiny žádný vliv. *„Stát může náklady na stavbu větrných elektráren zaplatit z prodeje emisních*

povolenek i z miliard korun, na které si můžeme sáhnout z evropských peněz pod Zelenou dohodou,” dodal Chalupa.

Místní komunitní větrné elektrárny

Z rozvoje větrné energetiky mohou velmi dobře těžit i obce a jejich obyvatelé. Větrná elektrárna je totiž vždy společenským a finančním přínosem pro obce v okolí a jejich občany. V rámci tzv. komunitních projektů obce spolu s občany a soukromými podnikateli velmi efektivně staví a provozují místní obnovitelné zdroje. Takové projekty přinášejí jejich větší akceptaci veřejností díky jejímu přímému zapojení a vedou k demokratizaci energetiky. Vedle finančních zisků pro všechny zapojené partnery tento typ projektů přináší i další benefity: důraz na udržitelné využívání zdrojů, energetickou nezávislost a rozvoj obcí díky novým příjmům. Z toho důvodu s rozvojem počítá evropská i připravovaná tuzemská legislativa.

V zahraničí jsou komunitní projekty velmi využívány pro rozvoj OZE již od počátku obnovitelných zdrojů energie. Komora OZE i ekologické organizace podporují zavedení podmínek, které napomohou jejich rozvoji. „V Belgii, Německu, Británii i jinde existují tisíce, možná desetitisíce

obnovitelných zdrojů spoluvlastněných obcemi, podnikateli a občany,” dodal Štěpán Chalupa.

Porovnání s Evropou a české plány:

- Roční spotřeba elektřiny ČR v roce 2019 činila 61,1 TWh a ve větrných elektrárnách bylo loni vyrobeno 0,7 TWh elektřiny, což odpovídá jednomu procentu spotřeby.
- V zemích Evropské unie zajistily větrné elektrárny loni v průměru 15 % spotřeby. Vnitrozemské Rakousko pokrývá větrnými elektrárnami 13 % spotřeby. Nejvyšší podíl větrné elektřiny v síti má Dánsko (48 %) následované Irskem (33 %) a Portugalskem (27 %).
- Vládní plán na rozvoj obnovitelných zdrojů, takzvaný Vnitrostátní plán v oblasti energetiky a klimatu, předpokládá do roku 2030 nárůst instalovaného výkonu o 600 megawattů (MW), což by v přepočtu na dnešní spotřebu elektřiny v ČR znamenalo nárůst na přibližně 2,9 procenta spotřebované elektřiny.
- V Evropě má Česko podobné větrné podmínky i charakter krajiny jako jižní polovina Německa (zahrnuje Bádensko-Württembersko, Bavorsko, Durynsko, Hesensko, Porýní-Falc, Sársko).

Tisková zpráva Komory obnovitelných zdrojů energie a České společnosti pro větrnou energii

Plzeňský kraj nesouhlasí s úložištěm

Zastupitelstvo Plzeňského kraje se po letech přidalo ke svým kolegům z Jihočeského a usnesením č. 1550/20 z 8. června 2020 nesouhlasí s umístěním hlubinného úložiště na svém území.

Zastupitelstvo Plzeňského kraje

I. Bere na vědomí

žádost obcí z tzv. lokality Březový potok o vyřazení z výběru lokalit pro vybudování hlubinného úložiště jaderného odpadu, která je přílohou návrhu usnesení

II. Nesouhlasí

s umístěním hlubinného úložiště jaderného odpadu na území Plzeňského kraje

III. Žádá

Ministerstvo průmyslu a obchodu a vládu České republiky, aby zastavily veškeré kroky směřující k rozhodnutí o zúžení počtu lokalit, a to nejméně do doby platnosti zákona o zapojení dotčených obcí a jejich občanů do řízení směřujících k výběru lokality pro ukládání radioaktivního odpadu v podzemních prostorech a k povolení provozování úložiště radioaktivních odpadů

IV. Ukládá

člence Rady Plzeňského kraje pro oblast životního prostředí a zemědělství, Mgr. Radce Trylčové, aby o požadavku Plzeňského kraje informovala ministra průmyslu a obchodu ČR a vládu České republiky.

Edvard Sequens

Platforma proti úložišti bude i nadále hájit zájmy obcí a jejich obyvatel ohrožených projektem hlubinného úložiště

Platforma proti hlubinnému úložišti se dnes na shromáždění svých členů v Chanovicích shodla na pokračování svých aktivit i po oznámeném výběru čtyř preferovaných lokalit a to za podpory starostů a zástupců spolků i z těch míst, které mají být zařazeny mezi záložní. I nadále bude usilovat o změnu vládního přístupu tak, aby jediným řešením problému jaderných

odpadů nebylo konečně hlubinné úložiště v roce 2065, a také aby obce i veřejnost měly zákony dostatečně garantované možnosti hájit své oprávněné zájmy při rozhodování právě o úložišti.

Platforma proti hlubinnému úložišti zatím čeká na reakci ministra průmyslu a obchodu Karla Havlíčka na svoji výzvu, aby před závěrečným rozhodnutím o výběru lokalit nechal dosavadní postup a závěry Správy úložišť radioaktivních odpadů (SÚRAO) zhodnotit nezávislým odborným oponentním řízením, jak je v obdobných případech obvyklé. Přítomní si také vyslechli zkušenosti zástupce obcí v expertním panelu Matěje Machka z Geofyzikálního ústavu Akademie věd.

Členové Platformy odhlasovali přijetí obce Kovčín z lokality Březový potok. Platforma tak nyní sdružuje 49 členů (33 obcí a měst a 16 spolků). Zároveň úpravou svého Statutu zřídila nyní i novou formu členství – podporující, aby umožnila zapojení do práce i dalších subjektů.

Členské shromáždění vyslovilo poděkování Svazu měst a obcí a Sdružení místních samospráv za podporu posílení pozice obcí v návrhu zákona o zapojení obcí do výběru úložiště. Návrh, jak jej připravilo Ministerstvo průmyslu a obchodu, totiž potřebné změny nepřináší.

Platformu proti hlubinnému úložišti bude na další šestiměsíční období od 1. července jako mluvčí zastupovat starosta Chanovic Petr Klásek.

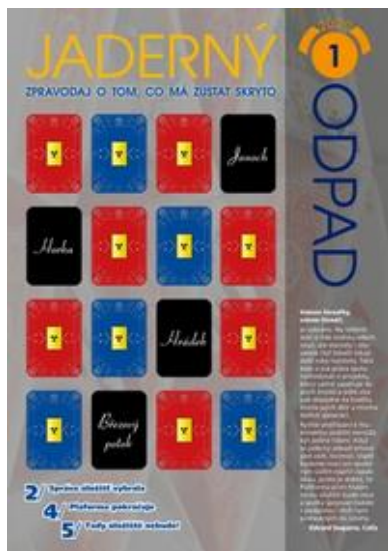
Jiří Popelka, starosta města Jistebnice z lokality Magdaléna a mluvčí Platformy

proti hlubinnému úložišti řekl: „Těší mne, že se i zástupci obcí a spolků z lokalit, které mají být z vyhledávání úložiště vyřazeny, vyslovili pro aktivní podporu cílů naší Platformy. Nyní to je trvajícím požadavek na oponenturu metodiky a výsledků výběru lokalit do další etapy a nezbytnost zlepšit postavení obcí v nově zákoně.“

Tisková zpráva Platformy proti hlubinnému úložišti

VYŠLO

Zpravodaj "Jaderný odpad" - 1/2020

Je vybráno. Na většině míst si lidé mohou odechnout, ale starosty i obyvatelé čtyř lokalit, které Správa úložišť označila jako vhodné pro další hledání úložiště, čekají další roky nejistoty. Také boje o svá práva spolurozhodovat o projektu, který vážně zasahuje do jejich životů a ještě více pak dopadne na kvalitu života jejich dětí a mnoha dalších generací. Aktuální výběr a reakce v lokalitách jsou hlavním tématem nového čísla zpravodaje Jaderný odpad, který vydala Calla ve spolupráci s Hnutím DUHA. Rychlé směřování k hlubinnému úložišti nemůže být jediné řešení, když se jaderný odpad schová pod zem, nezmizí. Uspěť budeme moci jen společným úsilím napříč republikou, proto je dobře, že Platforma proti hlubinnému úložišti bude obce a spolky spojovat nadále s podporou i těch nyní postavených do zálohy.

Stáhněte si tu: https://temelin.cz/images/PDF/JO_01_20_RGB.pdf

Zpráva o jaderném odpadu ve světě: zaměřeno na Evropu

Zpráva o jaderném odpadu ve světě je dokladem toho, jak vlády po celém světě dlouhá desetiletí usilují o vytvoření a realizaci komplexních strategií nakládání s jaderným odpadem. Velká část tohoto úkolu připadne budoucím generacím. Zpráva je společným projektem skupiny expertů a expertek z různých zemí, kteří chtějí upozorňovat na radioaktivní odpad coby podstatnou a rostoucí výzvu, jež dosud nemá žádné dlouhodobé řešení. Projekt iniciovala Rebecca Harms a původní osnovu vytvořili Wolfgang Neumann, Mycle Schneider a Gordon MacKerron. Kapitola věnovanou České republice napsal Edvard Sequens z Cally. Vyšlo v listopadu 2019. Zpráva je on-line na www.worldnuclearwastereport.org.

Plná zpráva ke stažení v češtině: <https://cz.boell.org/cs/zprava-o-jadernem-odpadu-ve-svete-zamereno-na-evropu-cela-verze>

Shrnutí v češtině: <https://cz.boell.org/cs/zprava-o-jadernem-odpadu-ve-svete-zamereno-na-evropu-kratka-verze>

Záznam webináře s představením českého překladu Zprávy o jaderném odpadu ve světě: zaměřeno na Evropu, který se konal 4. 6. 2020: <https://www.youtube.com/watch?v=-il6W48M2rg&feature=youtu.be&fbclid=IwAR1MsODSrOYZORiKs0G0bjurqUQWK5WsEGLCs5R2UGza9ho1BrhH3siBmQ>

Pískovny hostí ohrožené druhy vodních živočichů. Musíme však o ně vhodným způsobem pečovat

Společný projekt vědců a ochránců přírody zkoumá tůně v pískovnách. Průběžné výsledky ukazují, že při správné péči v nich nachází útočiště mnoho ohrožených druhů.

Pískovny se v člověkem ovlivněné krajině stávají oázami plnými života. Řada druhů dříve obývajících rybníky, tůně či mrtvá ramena řek začala druhotně osidlovat tůně v pískovnách. Důvodů je hned několik. Především však jsou tůně v pískovnách chudé na živiny a většinou v nich nežijí ryby. To vyhovuje celé řadě živočichů od obojživelníků a plazů až po vodní hmyz. Na pískovnách tak můžeme spatřit nejen poměrně běžné druhy, ale i živočichy vzácné a ohrožené, kteří z krajiny rychle mizí.

„Vodní živočichové to mají v dnešní krajině těžké. Intenzivní chov ryb v rybnících, postupné zazemňování a zánik slepých ramen, regulace vodních toků nebo šíření nepůvodních druhů ryb je zbavuje přirozeného prostředí,“ říká Vojtěch Kolář z Přírodovědecké fakulty JU a Biologického centra AV ČR.

Vědci a ochránci přírody proto letos provádějí biologický průzkum tůní v pískovnách na Českobudějovicku, Táborsku a Třeboňsku. Na většině z nich probíhají čas od času zásahy, které mají ohrožené druhy podpořit, zejména obnova nebo vytváření tůní. Chtějí vyhodnotit úspěšnost těchto zásahů a podle toho naplánovat další péči o přírodovědně cenné pískovny. Už předběžné výsledky projektu naznačují, že potenciál těchto drobných tůní pro ochranu přírody je velký.

„Při průzkumech jsme našli tři druhy čolků – čolka obecného, čolka horského a čolka velkého, tedy všechny jihočeské druhy. V tůních žije i jeden z našich největších vodních brouků vodomil temný, ale i drobní ohrožení brouci vodomil Chaetarthria seminulum a potápníček Bidessus grossepunctatus. Posledně jmenovaný druh je bioindikátorem zachovalých biotopů a vyskytuje se většinou na rašeliništích, my jsme ho našli ve dvou pískovnách. Na našem území je znám pouze z několika míst na Třeboňsku. Naopak zmíněný drobný vodomil potřebuje otevřený substrát s řídkým porostem vegetace na přechodu vody a souše. Pro pískovny zarostlé rašeliníkem jsou také typické rašeliništní vážky, například vážka běloústá nebo vážka čárkovaná,“ vypočítává Vojtěch Kolář, který má biologický průzkum na starosti.

„Pokud tůně v pískovnách ponecháme pouze přírodním procesům, začnou zarůstat vegetací, plní se listím a dalším materiálem z okolí a postupně vysychají. Z takových tůní pak vodní živočichové postupně mizí. Proto ochránci přírody provádějí zásahy, jako je obnova tůní nebo vyřezání náletových dřevin v jejich

okolí," vysvětluje Jiří Řehounek z Cally.

„Musíme také apelovat na naše spoluobčany, aby nešířili na tyto biologicky cenné lokality nepůvodní druhy rostlin a živočichů, například sumečky americké, karasy stříbřité nebo třeba lekníny. Vysazování těchto nepůvodních druhů je nejen protizákonné, ale především může způsobit nenahraditelné škody na vodním hmyzu či obojživelnících,“ dodává Vojtěch Kolář.

Tisková zpráva PŘF JU, BC AV ČR a Cally

Na českobudějovických trávnících rozkvetly i ohrožené rostliny

Obyvatelé Českých Budějovic mohli letos v městských trávnících obdivovat i květy ohrožených druhů rostlin.

Díky spolupráci magistrátu, odborníků, některých firem, ale i majitelů soukromých zahrad letos trávníky v Českých Budějovicích kvetou hned na několika městských lokalitách, mimo jiné i na sídlištích Máj a Vltava. Plochy extenzivně sečených trávníků na pozemcích města jsou oproti loňsku o něco větší, navíc se přidávají i některé firmy, např. Výstaviště České Budějovice a.s. V parku Stromovka zase už několik let běží projekt tzv. květnatých pásů a ve vědeckém kampusu Biologického centra a Přírodovědecké fakulty se stalo vytváření kvetoucích trávníků pravidlem. Hlavním cílem této společné snahy je zvýšit rozmanitost rostlin, nechat je vykvést a vysemenit a vytvořit vhodné podmínky pro hmyz i další živočichy.

„Pokud trávníky méně sečeme, někdy se nestačíme divit, jaké poklady ukrývaly. Už vloni ve Stromovce díky úpravě sečení vykvetly stovky zvonečníků černých. Letos si mohli kolemjdoucí všimnout nápadných květenství zvonků klubkatých v blízkosti výstaviště,“ říká botanička Eva

Koutecká z Přírodovědecké fakulty JU.

Zvonečník černý je středoevropský endemit, který roste na poměrně malém území mezi Belgií a Českou republikou. Červený seznam ohrožených druhů ČR ho řadí do kategorie druhů ohrožených, Červená kniha květeny jižní části Čech ho uvádí v kategorii vzácnějších taxonů vyžadujících další pozornost. Zvonek klubkatý je rostlina rostoucí v Evropě a na Sibiři, která v poslední době v českých zemích ustupuje. Proto je v Červené knize květeny jižní části Čech zařazená mezi ohrožené druhy.

„Už v loňském roce jsme na extenzivně sečených trávnících nebo květnatých pásích zaznamenali také ohrožené či vzácné druhy hmyzu, např. samotářských včel, brouků nebo motýlů. Obrovský význam však mají podobné

kvetoucí trávníky i pro druhy, které považujeme za běžné. I ty totiž z naší krajiny v poslední době mizí,“ uvádí entomolog Jiří Řehounek, který se ochraně městské přírody věnuje v Calle.

Květnaté pásy a extenzivně sečené plochy se v určitých obdobích stávají jedinými rozkvetlými ostrůvky, kde najdou motýli a včely potravu. Pokud na nich někdo otrhá květy, nejenže tyto užitečné opylovače o potravu připraví, ale navíc může způsobit, že rostliny se nevysemení. Mnohé naše původní byliny jsou esteticky velmi pohledné, takže se pochopitelně stává, že si lidé natrhají kytičku. Květiny ponechané v přírodě však určitě potěší více kolemjdoucích.

„Ve Stromovce jsou květnaté pásy zakládány tak, aby mezi rostlinami zůstaly mezery, ve kterých se uchycují semínka. Pokud někdo rostlinám otrhá květy, může způsobit úplné vymizení některých druhů v pásech, které pak budou druhově chudší. Samozřejmě je to problém i u ohrožených a málo početných druhů v extenzivně sečených trávnících,“ říká botanička Klára Řehounková z Přírodovědecké fakulty Jihočeské univerzity, která stála u zrodu projektu květnatých pásů.

Aktuality a zajímavosti z českobudějovických trávníků jsou od letošního roku zveřejňovány také na Facebookovém profilu [„Rozkvetlé trávníky v ČB“](#).

Jiří Řehounek

Hmyzí monitoring i na extenzivních trávnících

Od letoška probíhá monitoring hmyzu kromě květnatých pásů také na extenzivně sečených trávnících v Českých Budějovicích. Na všech osmi extenzivně sečených plochách městských trávníků se zaznamenávají denní motýli, žahadloví blanokřídlí (tedy zejména samotářské včely a vosy) a některé skupiny brouků. Ke každé kvetoucí ploše je přiřazený jeden kontrolní trávník, kde se tráva seká klasickým způsobem v každé městské seči.

sečenému trávníku, dívat se, jak nad ním hmyz poletuje, a poslouchat, jak bzučí. Kvetoucí trávníky také poznáte podle cedulek, které letos nechal magistrát vyrobit.

Jiří Řehounek

Ornitologové sledují čápata na hnízdech. Přidáte se?

Na více než 140 čápích hnízdech byla již pozorována vzrostlá čapí mláďata. Kde jsou další? Ornitologové vyzývají veřejnost k zapojení do sledování čápích hnízd a zadání pozorování na www.birdlife.cz/capi. Právě informace o velkých mláďatech trénujících let jsou totiž klíčové pro vyhodnocení úspěšnosti hnízdění.

Průběh hnízdění čápů bílých sleduje Česká společnost ornitologická za pomoci mnoha dobrovolníků již

od roku 2014. „V letošním roce máme naději poprvé v historii zlomit počet 700 zapojených dobrovolníků! A to sezóna teprve vrcholí. To hlavní – zjištění počtu mláďat, která hnízdo zdárně opustí – máme teprve před sebou,“ upozorňuje Gabriela Dobruská, koordinátorka programu Čapí hnízda. Jde o rozsáhlý projekt občanské vědy, kdy se široká veřejnost zapojuje do získání dat pro odborné zpracování. Letos bylo již dobrovolníky zkontrolováno více než 1300 hnízd, na 438 byla zjištěna malá mláďata. Kolik z nich přežilo a z hnízda opravdu vyletí? To se zatím neví.

V letošním roce bude hodně lidí trávit dovolenou v ČR. Ornitologové proto vyzývají všechny, kteří se budou pohybovat krajinou, aby si všímali čapích hnízd. „Zapojit se může opravdu každý. Od rodin s dětmi během dovolené až po důchodce, kteří sledují třeba jediné hnízdo před svým oknem každým dnem. Každý záznam má velkou cenu,“ doplňuje Dobruská. Důležitá jsou i negativní pozorování, tedy informace o tom, že na hnízdě žádný čáp pozorován nebyl.

Jak postupovat? Vydejte se k hnízdu a zjistěte, zda jsou na něm mláďata a jak velká – v prachovém šatě či se již podobají svým rodičům. Velká mláďata poznáte podle šedých nohou a šedého zobáku. Svě pozorování запиšte na birdlife.cz/capi. Pokud budete mít fotografii, můžete ji také přidat. A pokud čápa nevidíte? Zadejte „čáp nepozorován“. Jen tak bude jasné, že hnízdo bylo kontrolováno. Jak už bylo řečeno, i negativní pozorování má velký význam. Pokud si na výlet berete mobil, můžete pozorování i s fotkou zadat přímo u hnízda pomocí aplikace Avif Mobile!

U příležitosti celostátního i mezinárodního sčítání v roce 2014 byl čáp bílý spolu s čápem černým vyhlášen Ptákem roku. Vznikl tehdy nový web cap.birdlife.cz, který v rámci občanské vědy zapojuje do sčítání a mapování čapích hnízd širokou veřejnost. Jelikož název webu „Pták roku 2014“ nepůsobil nadále aktuálně, přejmenovali jsme stránky na Čapí hnízda. Postupem času vznikla na těchto stránkách unikátní dynamická celorepubliková mapa s více než 1400 hnízdy čápa bílého (včetně fotografií, jednotlivých pozorování, výsledků hnízdění z předchozích let a přímých přenosů z on-line kamer). Na první pohled je u jednotlivých hnízd patrné, v jaké fázi je hnízdění jednotlivých párů, či zda je potřeba kontrola hnízda.

V Evropě je populace čápa bílého ve většině zemí na vzestupu a u nás je považována za stabilní. Naši tažní čápi se objevují na hnízdech okolo poloviny března, první přilétá zpravidla samec. Hnízda dnes najdeme na střeších budov, nefunkčních komínech, sloupech elektrického vedení, hnízdních podložkách, leckde i na vodojemu, posedu či stohu slámy. Zpravidla platí, že čáp dává přednost vyvýšeným místům, tak aby mohl při odletu z hnízda seskočit a roztažením křídel se snadno dostat do vzduchu. Nerad však obsazuje vysoká místa na holých větrných vrcholech či kopcích. Vyhledává vyvýšené body v údolích obklopeném otevřenou krajinou. Na hnízdě se oba partneři zdraví hlasitým klapáním zobáku s typickým záklonem hlavy.

Poprvé hnízdí čápi kolem pátého roku a zaznamenána byla hnízdění i 20 let starých ptáků. Vlastní hnízdění začíná koncem dubna. Na 2-5 vejcích sedí čápi přes měsíc a další dva měsíce krmí mláďata. V péči i krmení se oba partneři střídají. Koncem července většina čápů svá hnízdiště opouští, shromažďují se na loukách a koncem srpna se vydávají na dlouhou cestu do Afriky.

Tisková zpráva ČSO (redakčně upraveno a kráceno)

Kůň v pyžamu

Proč má zebra pruhy? Ta otázka fascinuje biology už od dob Charlese Darwina, který ji údajně řešil s Alfredem Russel Wallacem, svým souputníkem v přemýšlení o evoluci. Postupem doby se nejvíce ujala teorie o tom, že kontrastní pruhy zase tak kontrastní nejsou, dokonce by měly zebra činit nenápadnou. Něco jako maskáče do savany.

Existují však i jiné teorie. Pruhy podle nich slouží k termoregulaci, pomáhají se zebrám vzájemně rozpoznávat nebo mají vystrašit útočníky. Američan Tim Caro se rozhodl, že záhadě přijde na kloub a strávil jejím řešením deset let, během nichž dokonce pochodoval v zebřím převleku mezi lvy.

A údajně na to po mnoha pokusech přišel. Zebry mají pruhy proto, že krev sající mouchy nerady sedají na pruhované povrchy. Pak chtěl prý ještě zjistit, proč nemají mouchy rády pruhy, ale jestli to zjistil, to jsem dosud nezjistil. Dílčí odpověď ovšem máme. A to až do doby, kdy někdo přijde s další teorií.

Jiří Řehounek

Jubilejní desátý ročník ankety Alej roku zahájen. Která v Jihočeském kraji zvítězí letos?

Od dnešního dne až do konce letošního října mohou lidé nominovat nejkrásnější aleje nebo stromořadí do soutěže pořádané spolkem Arnika. Stačí zaslat fotografii s krátkým příběhem na web www.alejroku.cz. V Jihočeském kraji loni zvítězila javorová Klokotská alej u Tábora, celorepublikovou vítězkou se stala památná alej u Rakovnického potoka. Která se stane jubilejní desátou Alejí roku? O vítězi rozhodne veřejnost v internetovém hlasování.

„Udělejte si výlet a objevujte nejkrásnější aleje naší republiky. Můžete například upozornit na alej, které hrozí zánik nebo která byla nově vysazena. Ať už jubilejní desátá Alej roku roste kdekoliv, těšíme se, až se s ní seznámíme,“ říká patronka ankety a muzikálová herečka Petra Vojtková.

Soutěžit může každý od června do konce října 2020. Během výletů a dovolených po celé České republice mohou lidé nominovat aleje známé, neznámé, vzrostlé, mladé, ve městech, v krajině, kolem silnic nebo turistických tras. O vítězství může nakonec rozhodnout mimořádná krása, silný příběh, snaha o záchranu nebo úsilí místních patriotů uspět v konkurenci z celé republiky. Jako každý rok se soutěží o nejoblíbenější alej a nejkrásnější fotografii.

O nejoblíbenější aleji rozhodnou lidé hlasováním na webu www.alejroku.cz na podzim letošního roku. Arnika kompletní výsledky zveřejní v lednu 2021.

Tisková zpráva Arniky

Pítko pro hmyz

Pítko pro ptáky už se stalo běžnou součástí zahrad řady milovníků přírody. Pít ale potřebuje i hmyz a ne všechna pítka jsou pro něj vhodná. Měla by rozhodně obsahovat vyvýšené části vynořené nad vodní hladinu, např. kameny, aby se hmyz k vodě bezpečně dostal a neutopil se. Část pítka můžeme také zasypat vlhkým pískem či štěrkokopískem, protože hmyzí návštěvníci umějí pít i z vlhkého substrátu. Jako pítko poslouží i miska pod květináčem, kterou vysypeme štěrkem. A vůbec nejpřirozenějším pítkem pro motýly a jiný hmyz je obyčejná kaluž. Pokud máme v zahradě místo, kde se kaluž tvoří, stačí ho nezavážet a nevysoušet, případně v suchém období občas zavlažit.

Jiří Řehounek

Lesy ČR chtějí dál kácet v Boubínském pralese, odvolaly se proti rozhodnutí Správy NP a CHKO Šumava

Lesy ČR s.p. se odvolaly proti rozhodnutí Správy NP a CHKO Šumava, omezující kácení v Národní přírodní rezervaci Boubínský prales. Hnutí DUHA naopak kritizovalo Správu za to, že omezení je nedostatečné, když stále umožnila kácet na většině rozlohy rezervace krom jádra pralesa a pralesovitých zbytků - viz. <https://hnutiduha.cz/aktualne/sprava-chko-sumava-povolila-lesum-cr-kaceni-na-vetsine-uzemi-npr-boubinsky-prales-0>.

Podobně již na jaře odsoudila snahu Lesů ČR o kácení a benevolentní přístup Správy skupina předních českých vědců - viz <https://ekolist.cz/cz/publicistika/nazory-a-komentare/vedci-pokus-o-zastaveni-kurovcove-gradace-kacenim-v-npr-boubin-znici-rezervaci-ale-lesy-v-okoli-nezachrani>. Státní Lesy ČR ale chtějí kácet v rezervaci v mnohem větším rozsahu než jim Správa umožnila. Ustoupily sice od záměru dřevo z rezervace vyvážet, ale nechají si za to od státní Agentury ochrany přírody a krajiny (AOPK) zaplatit "ušlý zisk". Za to, že netěží v samotném jádru Boubínského pralesa si státní podnik Lesy ČR účtuje od AOPK každý rok milion korun.

Postupné kácení a odkorňování smrků postupně přemění velkou část rezervace v dřevosklad. S posláním rezervace - ochranou pralesovitých zbytků a divoké přírody to nemá nic společného. Nechápu tuhle snahu Lesů ČR za každou cenu boubínskou rezervaci prokácet, když nezvládají kůrovce v okolních hospodářských lesích, kam by měly nedostatečnou kapacitu těžařů soustředit.

Národní přírodní rezervace Boubínský prales není jediné vzácné chráněné území, kde Lesy ČR, ačkoli jim je svěřen praktický výkon správy lesů, nerespektují základní pravidla ochrany přírody a domáhají se vydání plošných výjimek ze zákonem zakázaných postupů, které by jim umožnily plošné kácení. Podobně je tomu v CHKO Jeseníky a dalších chráněných oblastech. Od AOPK si ještě navíc nechávají proplácet ze státních peněz "ušlý zisk". Je tedy podle mě na místě odejmout Lesům ČR správu lesů v chráněných územích a převést ji na AOPK. V tomto případě dává zrušení dvoukolejnosti správy a převedení ochrany pod jednu střechu smysl.

Jaromír Bláha (komentář převzat z webu Hnutí DUHA)

Kampaň #ProtectWater slaví vítězství: Evropské vodní zdroje zůstanou chráněny před znečišťováním

Evropská komise odmítla oslabení Rámcové směrnice o vodách, které loni prosazovalo několik států a průmyslová lobby. Změna legislativy by uvolnila cestu například vyššímu znečištění hnojiv, pesticidy nebo živočišnými odpady a Evropané by brzy přišli o zdroje pitné vody. Řeky, jezera, podzemní vody a mokřady na území celé Evropské unie tak zůstanou chráněny.

„Je to krok správným směrem. V nevyhovujícím stavu je nadále 60 % evropských vod, nyní je na čase, abychom se soustředili na nápravu. Například v dílčím povodí dolního Labe a Ohře bylo

v roce 2015 v dobrém stavu jen 9 z celkových 142 vodních útvarů povrchových vod. Čas se ovšem velmi rychle krátí, podle směrnice jen do roku 2027,“ říká Vlastimil Karlík z Arniky.

Evropská komise po dvou letech ukončila proces posuzování účelnosti Rámcové směrnice o vodách rozhodnutím, že tato směrnice splňuje svůj účel a není třeba ji měnit. Předcházela mu celoevropská kampaň #ProtectWater, do které se zapojilo více než 130 nevládních organizací z celé Evropy včetně Arniky a která upozornila na možné dopady oslabení směrnice. Díky tomu se během veřejných konzultací vyslovilo přes 375 tisíc Evropanů pro zachování přísné ochrany vod. Dopis na podporu zachování směrnice také podepsalo přes 6000 evropských vědců.

Tisková zpráva Arniky

Youtuberky v akci, brněnská starostka, ekologická aktivistka a kybernetik. Seznamte se s držiteli letošního „Vavrouška“

Prestižní Environmentální Cenu Josefa Vavrouška nově získala od Nadace Partnerství hned pětice osobností. V nové kategorii pro mladé si Ekozásek roku odnesly teprve náctileté Youtuberky [Eliška a Anička Víravovy](#) za ekologický kanál Sestry v akci. Porota ve stejné kategorii udělila cenu in memoriam aktivistce a novinářce [Kristině Klosové](#), která tragicky zemřela před rokem.

Cena za výjimečný počin putuje do brněnského Nového Lískovce. Převzala si ji tamní dlouholetá starostka [Jana Drápalová](#), porotci ji ocenili za přeměnu panelového sídliště na klimaticky zodpovědnou čtvrt. Čtvrtá plastika od skláře Vladimíra Kleina a šek na 20 tisíc korun putoval na slavnostním vyhlášení v Senátu [Jiřímu Dlouhému](#). Kybernetik a specialista na environmentální vzdělávání z Univerzity Karlovy ocenění za dlouhodobý přínos vybojoval v konkurenci 14 dalších nominovaných.

Sestry na Youtube zachraňují přírodu a život

O ekologická témata se Anička a Eliška Víravovy zajímají už odmalička. Ačkoliv je jim teprve třináct a patnáct let, samy si natáčejí a stříhají osvětová videa. Ty pak pravidelně publikují na Youtube [kanálu Sestry v akci za záchranu života](#). Nejen svým vrstevníkům v nich radí, jak žít udržitelně: zadržovat vodu na zahradě, omezit plýtvání nebo si užít prázdniny v eko stylu.

„Všechno, co říkáme a ukazujeme ve videích, i samy žijeme,“ podtrhuje mladá laureátka Eliška. Výhru v soutěži plánuje dvojice investovat do rozvoje tvorby a svého dalšího ekologického projektu pro žáky základních škol.

Motor klimatického aktivismu, co se předčasně zasekl

In memoriam získala cenu další mladá naděje českého ekologického hnutí Kristina Klosová. Jako aktivistka a novinářka stála za vznikem protiuhelného hnutí Limity jsme my, které speciální ocenění vavrouškovské poroty získalo vloni. Pomáhala nastartovat první český klimakemp: několikadenní akci zaměřenou na změny klimatu.

„Na Kristině mě vždy fascinovala energie, se kterou se pouští po hlavě do těch nejtěžších úkolů a ještě zvládá být několik kroků před všemi ostatními. Byla to ona, kdo zásadním způsobem přispěl k tomu, že se nová generace českého klimatického hnutí propojila se světem,“ vzpomenu na kamarádku při udílení cen reportér Vojtěch Boháč.

Čtvrt, kde jsou na krizi klimatu připraveni

Další nástupkyni odkazu Josefa Vavrouška, Janě Drápalové, se povedlo v Brně-Novém Lískovci předělat do nízkoenergetického standardu přes tisíc obecních bytů, čtyři školy i budovu radnice.

Za svůj unikátní [Park pod plachtami](#), který do jezírka uprostřed sídliště svádí dešťovou vodu ze střech okolních paneláků, se již vloni dostala do finále o nejlepší projekt reagující na změny klimatu Adapterra Awards.

Za Vavrouška rozvíjí odkaz udržitelnosti

Jiří Dlouhý si převzal ocenění za dlouhodobý přínos díky práci pro univerzitní Centrum pro otázky životního prostředí. Odkaz svého někdejšího přítele a spolupracovníka Josefa Vavrouška dodnes rozvíjí jako předseda Společnosti pro trvale udržitelný život, která funguje z Vavrouškova popudu již od roku 1992. Dlouhý spolu s Vavrouškem spoluorganizoval také první konferenci ministrů životního prostředí v Dobříši.

„Jirka je člověk nesmírně otevřený, vstřícný, vždy ochotný komukoliv účinně pomoci. Přitom nejde jen o technickou znalost, všechno jeho konání je úzce spjato s environmentální problematikou, které do hloubky rozumí,“ ocenil na Dlouhého práci jeho kolega Bedřich Moldan, sám laureát ceny z roku 2015.

Tisková zpráva Nadace Partnerství

V časopise ALTERNATIVA, který vydávaly Děti Země, byly v roce 1992 poprvé publikovány materiály „Spolku krušnohorských ropáků“, z nichž vyplývá, že na Zemi dochází k dichotomii dvou vysoce vyspělých druhů – Homo sapiens sapiens (člověka moudrého) a Petroleus mostensis (ropáka bahnomilného).

Celkem 86 členů nezávislé Komise ze 103 rozhodlo o vítězi 28. ročníku ankety „Ropák roku“ o antiekologický čin (osoba, která se prosazováním nějaké stavby či záměru, vydáním rozhodnutí či budováním stavby nejvíce zasloužila o poškození životního prostředí) a 25. ročníku ankety „Zelená perla roku“ o antiekologický výrok. Členy Komise jsou např. sociolog Jan Keller, ekologická ekonomka Naďa Johanisová či publicista Vladimír Just.

Titul Ropák 2019 získala

Ing. Klára Dostálová, ministryně pro místní rozvoj a poslankyně Poslanecké sněmovny P ČR (nestr. za hnutí ANO) – Česká republika (300 bodů)

za abnormálně zrychlenou přípravu nového stavebního zákona na základě memoranda o spolupráci mezi Ministerstvem pro místní rozvoj a Hospodářskou komorou ČR, takže se tato silná a vlivná zájmová skupina podílela nejen na vypracování věcného záměru zákona, který v červnu 2019 schválila vláda (přestože téměř stovka akademiků v dubnu 2019 takovou přípravu kritizovala), ale také na paragrafovém znění zákona, které bylo k připomínkování předloženo již v listopadu 2019 (došlo téměř pět tisíc zásadních připomínek), čímž došlo k neprůhledné privatizaci legislativního procesu a návrh zákona

snižuje efektivní účast veřejnosti a také důslednou ochranu různých veřejných zájmů (například tím, že specializovaným orgánům ochrany životního prostředí odnímá rozhodující pravomoci a svěřuje je stavebním úřadům), a to s cílem rychle a snadno vydat povolení ke stavbě; před zahájením přípravy zákona přitom neexistovala žádná přesvědčivá analýza o významných nedostatcích stávajícího zákona a také o skutečných příčinách značné délky povolovacích procesů.

Zelenou perlu 2019 získal

Andrej Babiš, předseda české vlády, poslanec Poslanecké sněmovny P ČR a předseda hnutí ANO (231 bodů)

„Ale my v Čechách máme rádi přírodu. Máme obrovský program na vodu. My chceme zasadit deset miliónů listnáčů. Kůrovec nám žere lesy. My chceme znovu motýle. A ty včely mají rády tu řepku. Můžou si kecat novináři, co chtějí. Mají. Je to pravda. Jsem byl v Lysé nad Labem na výstavě.“

z videozáznamu přednášky pro česko-německé podnikatele v Praze (0:00-0:21 minuta) k článku „Včely mají rády řepku, ať si novináři kecají, co chtějí.“ Babiš přednášel česko-německým podnikatelům

V dalších dílech přineseme přehled Ropáků a Zelených perel na dalších místech

Dobrovolníci budou v létě pomáhat s obnovou lesů. Velkým problémem zůstává přemnožená zvěř

Třiadvacátý ročník Týdnů pro divočinu, během nichž se dobrovolníci každoročně zapojují do práce na obnově zdravého lesa, harmonické krajiny i vytváření míst pro divočinu, proběhne v letošním roce v osmi turnusech. Více než stovka účastníků se vydá pomáhat přírodě v cenných a chráněných územích napříč Českou republikou od Šumavy až po Bílé Karpaty.

Týdny pro les a divočinu jsou terénní částí kampaně Zachraňme lesy, která prosazuje přeměnu odumírajících monokultur na mnohem odolnější druhově i věkově pestré lesy. Obnova lesů na území většiny ČR není možná bez výrazného snížení okusu a poškozování malých stromků přemnoženou spárkatou zvěří. Zásadní pro růst sazenic mladých buků, habrů či lip je i vytvoření dostatečného zástínu a udržení vody na rozsáhlých holinách vzniklých po rozpadu nepůvodních smrkových monokultur. K vytvoření těchto příznivých podmínek dopomohou takzvané pionýrské dřeviny, mezi které patří například bříza. Právě se sítí břízy a stavbou oplocenek pro semenáčky budou dobrovolnice a dobrovolníci letos pomáhat nejčastěji.

Během srpna se účastníci vydají chránit semenáčky před okusem spárkatou zvěří na Králický Sněžník, na Šumavě se přičiní při obnově rašelinišť a v bělokarpatském Radějově přispějí k obnově orchidejové louky a ochraně doupných stromů. Dobrovolníci a dobrovolnice mimo to napnou síly i při likvidaci invazních dřevin, údržbě turistických stezek či mapování výskytu chráněných živočichů. Kromě práce na ně čekají i odborné přednášky, exkurze a další vzdělávací program.

Doposud se v uplynulých dvaceti dvou ročnících Týdnů pro les a divočinu zapojilo do pomoci přírodě již přes 2 150 lidí, kteří dobrovolně celkem odpracovali 77 000 hodin. Týdny pro les a divočinu jsou tak pro stovky lidí synonymem nezapomenutelného pobytu v přírodě, aktivního odpočinku a pomoci divočině, lesu a krajině.

Již přes 66 000 lidí se přitom připojilo k výzvě Zachraňme lesy, která požaduje, aby se naši zastupitelé v mysliveckém i lesním zákoně zasadili o stabilnější a pestřejší lesy: především zvýšením podílu listnatých dřevin, omezením holosečí či zabráněním okusu mladých semenáčků přemnoženou zvěří.

„Zájem o účast na Týdnech letos ještě o poznání víc než v předchozích letech převyšuje kapacitu, kterou v rámci již osmi turnusů máme. Aktuální situace našich lesů v kombinaci s koronavirovou krizí motivuje stále více osob zaměřit se na lokální problémy. A nejde jen o studenty. Týdnů se každoročně účastní také pracující lidé různého věku i životních zkušeností, kteří se rozhodli strávit aktivní dovolenou ochranou přírody,“ říká Kateřina Mášová, koordinátorka Týdnů pro les a divočinu.

„Práce tisíců lidí v českých lesích může přijít nazmar a my všichni se ještě dlouho můžeme dívat jen na pusté holoseče. Aby se to nestalo, je třeba, aby naši poslanci a poslankyně zajistili kontrolu počtů přemnožené zvěře, která malé semenáčky a sazenice decimuje,“ vysvětluje Jan Skalík, vedoucí programu Krajina Hnutí DUHA.

Tisková zpráva Hnutí DUHA (redakčně upraveno)

Vybrali jsme pro vás ze 400 různých tipů na výlety po Jihočeském kraji, které všechny najdete v databázi Envirooskop na webu www.envirooskop.cz. Jeho zpracovatelem je jihočeská Krajská síť environmentálních center KRASEC.

Veselské pískovny (lat: 49.1734, lon: 14.7125)

Veselské pískovny nabízejí celodenní výlet s přírodním koupáním, rybařením, objevováním ohrožených rostlin a živočichů a naučnou stezkou.

Pískovny tvoří soustava pěti velkých jezer – Veselí, Veselí I, Horusice, Horusice I a Vlkovská pískovna. K hlavním turistickým lákadlům patří naučná stezka, která má celkem čtrnáct zastavení s informačními tabulemi a začíná na parkovišti mezi jezery Veselí a Vlkovská pískovna. Tabule se zabývají především ochranou přírody či zajímavými skupinami rostlin a živočichů, ale i CHKO Třeboňsko nebo historií krajiny a okolních obcí. Délka obousměrné naučné stezky je asi 7 km, dá se však absolvovat pouze její část. Pokud nechcete procházet celou stezkou, doporučujeme projít její trasu od parkoviště k Vlkovskému přesypu.

Cestou můžete prozkoumat malé pískovničky, které uvidíte po levé straně stezky. Probíhá zde cílené vytváření tůňek, v nichž můžete pozorovat například několik druhů obojživelníků – celoročně především zelené skokany, na jaře i čolky nebo kuňky. Na suchých i vlhkých písčinatech s rozvolněnou vegetací rostou ohrožené rostliny, třeba plavuňka zaplavovaná nebo masožravá rosnatka okrouhlohlístá.

Zajímavé a ohrožené druhy najdete také na zdejších plážích, např. maličkou rostlinku nahoprutku písečnou, samotářské včely nebo mravkolvy hloubící v jemném písku trychtýřky na lapání hmyzu. Koupání a opalování tady působí blahodárně nejen na lidi, ale i na přírodu, konkrétně na rostliny a živočichy otevřených písků a suchých trávníků. Rekreatanti sešlapem vegetace omezují zarůstání ploch a udržují vhodné podmínky pro mnoho druhů. Pokud tedy zavítáte za koupáním na Veselské pískovny, můžete si být jistí, že kromě relaxace pomůžete ohroženým druhům. Možná je objevíte hned pod plážovou dekou.

Časová náročnost: 2 – 3 hodiny

Povaha terénu: Okruh trasy je nenáročný, cestou se dá koupat. Trasu lze absolvovat za každého počasí. První polovina trasy se hodí i pro kočárky. Od Vlkovského přesypu (tabule č. 7) vede cesta po okraji pole a dále je nesjízdná.

Dostupnost: Na lokalitu je možné dojet autem, které můžete zaparkovat přímo u pískovny; autobusem na zastávku Veselí nad Lužnicí, Hamerská vzdálenou 2 km od lokality nebo vlakem na zastávku Veselí nad Lužnicí vzdálenou 3,5 km. Využít lze také vlakovou zastávku Vlkov nad Lužnicí vzdálenou 2 km

od Vlkovského přesypu, odkud se dá napojit na naučnou stezku Veselské pískovny po žluté turistické značce.

Odkaz na lokalitu na stránce Enviroskopu najdete zde: <http://www.enviroskop.cz/?veselske-piskovny>

Vybrali pro vás Romana Panská a Edvard Sequens

POZVÁNKY NA AKCE

26.7. V PRAZE NA MALOSTRANSKÉM NÁMĚSTÍ, 14:00

POSLEDNÍ KAPKA:

SPOLEČNĚ ZA ZDRAVOU KRAJINU

Demonstrace začne v 14 hodin na Malostranském náměstí, kde vystoupí zástupci obyvatel, kteří již dnes čelí dopadům měnícího se klimatu, nebo se potýkají s nežádoucími kroky české vlády v jejím neefektivním boji s klimatickou změnou. Následovat bude průvod Prahou směrem k ostrovu Štvanice, kde demonstrace skončí závěrečným programem.

Česko v podobě největšího sucha za posledních 500 let kombinovaného s povodněmi zažívá drastické dopady klimatické změny, které se navíc budou dále zhoršovat. Vláda však tento problém odmítá efektivně řešit kvůli svému napojení na soukromý byznys (betonářská a agroindustriální lobby), a místo toho nabízí falešná řešení, či dokonce skutečným řešením aktivně brání (špatné nastavení dotací, bagatelizace klimatické změny, bojkot evropské a mezinárodní spolupráce, nesmyslné projekty přehrad).

Na nedostatečné, neefektivní až škodlivé konání vlády doplatí veřejnost v podobě a) osobní, tj. nedostatku pitné i užitkové vody, či nedostatkem vody v krajině a na zemědělské půdě, které se projeví zdražujícími potravinami, umírající přírodou, či nemožností provozovat volnočasové aktivity jako jsou sběr hub, koupání apod., b) systémové, tj. sucho, povodně i další formy extrémního počasí negativně dopadají na živobytí lidí (zemědělci, stavaři, výrobci potravin, lesníci), zdravotnictví (vlny veder, kontaminace vody, šíření nemocí), bezpečnost (požáry, přívalové povodně, ničivé bouře a orkány), či energetiku (chlazení).

Cílem demonstrace je požadovat zdravou krajinu pro nás i naše děti. Společně chceme vládu přesvědčit o nutnosti ochrany krajiny před suchem, povodněmi a dalším prohlubováním klimatické krize.

Pořádající organizace:

Greenpeace Česká republika; NESEHNUTÍ; Hnutí DUHA - Přátelé Země Česká republika; Hnutí Brontosaurus; Lovíme Bio; Zelený kruh; Společnost pro trvale udržitelný život; Česká společnost ornitologická; Klimatická žaloba; Zelená pro Ústecko; Klimatická koalice Olomouc; Nadace Pro půdu; Klimatická koalice; Země na talíři • Hra o klima; Žít Laudato sí; Extinction Rebellion Česká republika; Koalice pro řeky; Doctors for Future, Česká republika; Parents for Future, Česká republika; Živá voda; Fridays For Future, Česká republika; Koalice pro řeky; Limity jsme my; AMPI; Česko proti chudobě; Učitelé za klima; Petice za klima.

Zelené úterky

Calla vás srdečně zve na besedu

Tak ty bys chtěl chodit krajinou?

Se zooložkou Simonou Polákovou

(Fórum ochrany přírody)

Kouskujeme krajinu, jak nám to vyhovuje. Liniové stavby mohou pro jiné druhy živočichů představovat smrtící past, ale někdy i životní příležitost. Jak z toho pro přírodu vytěžit co nejvíc?

V úterý 15. září 2020

od 17:30 hodin

v klubu Horká vana, Česká ul. 7, České Budějovice

Více informací:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice

tel.: 384 971 930, calla@calla.cz, <http://www.calla.cz>

Tento projekt je spolufinancován Statutárním městem České Budějovice.

Exkurze napříč národními parky Šumava a Bavorský les 2020

Zajímá vás, jak se vyvíjí příroda, když se jí nechá prostor a čas? Chtěli byste poznat středoevropskou divočinu na vlastní oči a kůži a porozumět tomu, v čem je její nedocenitelná hodnota?

Zaznamenali jste spory o kácení v národním parku Šumava a chtěli byste se přímo v terénu dozvědět více? Chcete se přesvědčit, zda se les po napadení kůrovcem sám obnovuje?

Pokud odpovídáte ano, přihlaste se na jednu z našich exkurzí. Hnutí DUHA již více než pětadvacet let aktivně usiluje o kvalitnější ochranu přírody v národním parku. Letos pro vás již pojednadvacáté připravuje několik možností, jak se přiblížit šumavské divočině.

Jedna čtyřdenní, dvě víkendové a jedna jednodenní exkurze, **vždy pod vedením odborného průvodce**. Pokaždé **do nejvzácnějších míst obou národních parků** včetně těch běžně nepřístupných. Vyberte si některou z nich.

Termíny a místa exkurzí

- 15. 8. 2020 [Exkurze napříč Modravskými slatěmi](#)
- 21. - 23. 8. 2020 [Exkurze napříč Šumavskými pláněmi: Modravské slatě a Ptačí potok](#)
- 26. - 31. 8. 2020 [Velká exkurze napříč národními parky Šumava a Bavorský les](#)
- 4. - 6. 9. 2020 [Exkurze napříč jižním masivem národního parku Šumava: Plechý, Trojmezenský prales a Smrčina](#)

Další informace najdete na <https://www.hnutiduha.cz/akce/exkurze-napric-narodnimi-parky-sumava-bavorsky-les-2020>.

Nuclear Energy Conference 2020

Jaderná energetika v čase globální změny klimatu

Každým rokem patrnější projevy globální změny klimatu a stále naléhavější varování vědecké komunity před možností vážných dopadů v příštích dekadách posilují potřebu veřejné debaty o různých aspektech problému. Jedním z nich je možná role jaderné energetiky při snižování emisí skleníkových plynů. Diskusi v tomto případě ovlivňuje fakt, že ekonomické a bezpečnostní problémy, které zapříčinily stagnaci jaderné energetiky, stále nejsou vyřešeny.

Není jaderná energetika příliš drahá na to, aby mohla skleníkové plyny účinně omezit? Nemůžou vysoké

útraty za nové reaktory zablokovat efektivnější řešení? Jak ovlivní změna klimatu provoz jaderných elektráren? Lze pokrýt současné energetické potřeby při útlumu jaderné energetiky i fosilních paliv?

Cílem mezinárodní konference **NEC 2020 „Jaderná energetika v čase globální změny klimatu“** je za účasti zahraničních i českých expertů podrobně diskutovat právě tyto otázky, které mají zásadní význam pro omezování emisí skleníkových plynů i pro další perspektivu jaderné energetiky.

Datum a místo konání:

úterý 6. října 2020, 10 až 16 hodin

Smetanův sál Autoklubu ČR, Opletalova 29, Praha

Aktuální informace o konferenci najdete na www.nec2020.eu.

Akci pořádají
Hnutí DUHA, Calla – Sdružení
pro záchranu prostředí
a Jihočeské matky.

Zpravodaj Ďáblík pro své členy a přátele vydává:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí

Naše adresa: Fráni Šrámka 35, 370 01 České Budějovice

Telefony: 384 971 930, 387 311 381 • **Fax:** 384 971 939

E-mail: calla@calla.cz • **Internet:** <http://www.calla.cz> • Calla je také na [Facebooku](#)

Naše konto: 3202800544 / 0600 GE Money Bank, pob. České Budějovice

IČO: 62536761

Články do dalšího čísla pošlete do 10. srpna 2020 na edvard.sequens@calla.cz.

Databázi odběratelů spravuje Romana Panská. Chcete-li se přihlásit k pravidelnému odběru Ďáblíka, pište na romana.panska@calla.cz. Nechcete-li naopak dostávat tento zpravodaj, napište nám a my Vás vymažeme z adresáře. Všechna starší čísla občasniku Ďáblík najdete na webových stránkách Cally.

Líbil se Vám Ďáblík? Pomozte nám s jeho šířením!

Pošlete ho svým přátelům s nabídkou na pravidelný odběr do e-mailové schránky.

Můžete nám také přispět na vydávání.

Použijte číslo účtu 3202800544 / 0600 a variabilní symbol: 111.

Děkujeme!